

[Landbrugsministeren.]

byrde folketinget med flere lovforslag end allerhøjest nødvendigt, og da de påkrævede ændringer ikke har aktualitet lige med det samme, har jeg besluttet at stille et sådant forslag i bero.

Om landbokommissionen kan jeg i øvrigt oplyse, at kommissionens arbejde fortsættes. Ud over de spørgsmål, som det nu fremsatte lovforslag drejer sig om, har kommissionen været inde på en række andre spørgsmål, der vedrører den nugældende lovgivning om landbrugets struktur. Nævnes kan således de frie jorders stilling, forpagtningsforholdene og spørgsmålene om samdrift af landbrugsejendomme og landbrugsforpligtelsens omfang. Disse og andre spørgsmål vil blive taget op i en forestående møderække i kommissionen. Ligeledes er det tanken i kommissionen at optage en gennemgang og overvejelse af landbrugets finansieringsforhold, herunder statens udlånsvirksomhed. Det er så kommissionens mening at afgive betænkninger, efterhånden som arbejdet på de forskellige områder afsluttes.

Med disse bemærkninger og idet jeg i øvrigt henviser til landbokommissionens betænkning og bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale dette til det høje folketinges hurtige og velvillige behandling.

Jeg har endvidere den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i vandløbsloven*.

I 1947-48 og 1948-49 havde jeg den ære at være medlem af det folketingsudvalg, som behandlede forslaget til vandløbsloven, og jeg mindes, at vi var mange, der regnede med, at de bestemmelser, vi var med til at gennemføre, var så gode, at vandløbsloven kunne bestå uændret i mange år. Imidlertid har det vist sig, at udviklingen på dette område skrider så hastigt frem, at ændring af visse lovbestemmelser allerede nu vil være ønskelig.

I 1957 har landbrugsministeriet anset det for nødvendigt at nedsætte en kommission vedrørende vandløbenes forurening med spildevand. Dette spørgsmål er imidlertid så kompliceret, og der knytter sig så omfattende økonomiske problemer til løsningen i almindelighed, at det må forudses, at der vil

hengå en rum tid, inden spildevandskommissionen af 1957 kan afslutte sit arbejde.

En enkelt del af spørgsmålet om vandløbenes forurening har dog kunnet udskilles til særskilt behandling, nemlig afledningen af ensilagesaft. Jeg er glad for, at landbrugets faglige organisationer er fuldstændig enige med mig i, at ensilagesaften kan forvolde så omfattende skader i vandløbene, at ingen ansvarlig landmand tør aflede saften direkte til vandløb. Jeg har derfor ment det rigtigt allerede nu at foreslå, at ensilagesaft indføjes i forbudsbestemmelsen i vandløbslovens § 5, stk. 1, i stedet for i § 5, stk. 2. Derved fås en klar afgørelse, medens man efter § 5, stk. 2, må lade afledningens lovlighed uden forud indhentet godkendelse af en vandløbsret bero på et skøn over, hvorvidt afledningen medfører en væsentlig forurening.

Samme synspunkter gør sig gældende med hensyn til afledning af ajle, der er opsamlet i ajlebeholdere, men derimod ikke det lejlighedsvis under regnskyl forekommende afløb fra møddinger, som det vil volde landbruget betydelige driftsmæssige vanskeligheder at hindre.

Endelig foreslås § 5, stk. 1, tydeliggjort med en udtrykkelig omtale af, at midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og skadedyr samt midler til regulering af plantevækst ikke må tilføres vandløbene. Disse stoffer antages omfattet af den nugældende bestemmelse.

Et andet forhold, som trænger sig på til snarlig løsning ved ændring af vandløbsloven, er spørgsmålet om vedligeholdelsen af de offentlige vandløb. Denne pligt betragtes i dag af landbrugere som en forældet naturalydelse, som bredejerne udfører i samfundets tjeneste. Og selv i de tilfælde, hvor kommunerne varetager selve oprensingsarbejdet, men kræver udgifterne dækket af de vedligeholdelsespligtige lodsejere, må ordningen betegnes som forældet, fordi vandløbene i de sidste årtier i vidt omfang har ændret karakter fra fortrinsvis at tjene landbrugets afvanding til at modtage og bortskaffe spildevand fra fabrikker og samlede bebyggelser. Man kan derfor sige, at lovforslagets hovedbestemmelser er indeholdt i forslag nr. 15 til § 36, hvori foreslås, at det offentlige i alle tilfælde skal overtage

[Landbrugsministeren.]

og bekoste vedligeholdelsen af de offentlige vandløb, ligesom det er tilfældet med offentlige veje.

Vedligeholdelsesudgifterne vedrørende de offentlige vandløb er steget meget stærkere end andre udgifter. Efter opgørelser foretaget af amtsvandinspektørforeningen kostede vedligeholdelsen i 1957 ca. 14 gange så meget som i 1932, medens den almindelige timeløn i samme tidsrum var firdoblet. Stigningen skyldes især, at de store mængder spildevand, der tilføres vandløbene fra bymæssige bebyggelser og virksomheder, forøger grødevæksten stærkt og aflejrer betydelige slammængder i vandløbene.

Efter de nugældende bestemmelser i §§ 35 og 36 påhviler udgifterne ved vedligeholdelsen af vandløb næsten udelukkende de i den landbrugsmæssige afvanding interesserede.

Vandløbslovens bestemmelser, § 100, hvorefter der af vandløbsretterne kan pålignes bl. a. spildevandsanlæg særbidrag til vedligeholdelsen af vandløb, har ikke været udnyttet i en sådan udstrækning, at der er opnået et resultat, der føles retfærdigt over for landbruget. Den i § 36 givne adgang til administrativt at beslutte at afholde vedligeholdelsesudgifterne af kommunekassen har praktisk taget ikke været benyttet.

Landbrugets organisationer og adskillige sammenslutninger af lodsejere ved enkelte offentlige vandløb har derfor rettet henvendelse til landbrugsministeriet om at udvirke, at landbruget befries for denne fra gammel tid eksisterende byrde.

Det har været drøftet, at der i forbindelse med overtagelsen skulle finde en afløsning sted af de fra gammel tid bestående vedligeholdelsesbyrder — landbrugets talsmænd har selv været inde på den tanke — men ønsket om at undgå det betydelige administrative arbejde hermed taler afgjort for at undgå afløsningsordninger.

Når landbruget, om jeg så må sige, fejrer for egen dør ved at holde vandløbene fri for tilløb fra ensilage- og ajlebeholdere, er

det rimeligt, at det offentlige ikke blot varetager, men også betaler vedligeholdelsen af de offentlige vandløb på samme måde, som det er tilfældet ved vejene. Udgifterne, der for tiden antages at beløbe sig til ca. 12-15 mill. kr. årligt, foreslås derfor for fremtiden afholdt af kommunerne, men med adgang til refusion fra statskassen for halvdelens vedkommende efter de i forslag nr. 20 anførte bestemmelser. Det er muligt, at udgifterne vil stige noget, når det offentlige betaler, fordi de afvandingsinteresserede hidtil har været tilbageholdende med ønsker om iværksættelse af arbejder, de selv skulle betale. På den anden side mener jeg, at kommunerne ved anvendelse af maskiner må kunne opnå besparelser gennem rationalisering. Forslagene nr. 4 og 5 til lovens § 12 tilsigter således at give de kommunale myndigheder mulighed for at tilrettelægge arbejdet med at vedligeholde de offentlige vandløb på praktisk måde.

Jeg er klar over, at der ved den foreslåede ny ordning kan opstå forskellige praktiske vanskeligheder for kommunerne, især hvor regulativerne er gamle og uden præcise angivelser af vandløbenes dimensioner eller med angivelser, der er tvetydige. Lovens bestemmelser kan dog næppe gøres mere detaljerede, men jeg håber, at vanskelighederne kan løses af de administrative myndigheder i overensstemmelse med lovens formål, således at det kun i særlige tilfælde bliver nødvendigt at indbringe sag for vandløbsretterne.

Loven foreslås forelagt til revision i folketingsåret 1964-65, for at staten og kommunerne kan indhøste erfaringer om bestemmelsernes virkninger i praksis.

Ordningen foreslås sat i kraft den 1. juli 1962 for ikke at forcere behandlingen i dette høje ting, men jeg undlader ikke at gøre opmærksom på, at det er almindeligt, at vandløb oprenses to gange i tiden fra maj til oktober. For at undgå, at kommunerne i det første år skal foretage en deling af vedligeholdelsesudgifterne, hvoraf kun den del, der vedrører tiden efter 1. juli 1962, beret-

[Landbrugsministeren.]
tiger til refusion, kan praktiske hensyn tale for at tilstræbe en behandling her i tinget, der gør det muligt at sætte bestemmelserne i kraft den 1. maj.

Jeg skal sluttelig nævne, at yderligere ændringer i vandløbsloven kan forudses — særlig om spildevand — men spildevandskommissionen af 1957 kan næppe afslutte sit arbejde det første år. Denne kommission blev nedsat på et tidspunkt, hvor den almindelige opfattelse gik ud på, at loven var fyldestgørende, hvorfor det især blev kommissionens opgave at foreslå foranstaltninger mod vandløbenes forurening med spildevand. Arbejdet i kommissionen har imidlertid gjort det klart, at der også er behov for at ændre en del af lovens bestemmelser, og jeg overvejer derfor at anmode denne kommission, når den er suppleret med enkelte nye medlemmer, eller en helt ny vandløbskommission om at tage en revision af vandløbsloven op.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale det foreliggende lovforslag til velvillig og helst hurtig behandling i det høje folketing.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v.

Valgt blev: *Peter Nielsen, Holger Eriksen, Ove Hansen, Egon Jensen, Kai Jensen, P. A. Rasmussen, Retoft, Edel Sawnte, Axel Sørensen, Ib Thyregod, Jens Chr. Christensen, Foged, Ejnar Hansen, Fanger, Hagen Hagensen, Knud Thomsen og Herluf Rasmussen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, velfærdsforanstaltninger for arbejdere uden fast arbejdssted, natarbejde i bagerier samt unge menneskers natarbejde).

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3534).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3535).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3535).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagene sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslag til lov om ændringer i lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, velfærdsforanstaltninger for arbejdere uden fast arbejdssted, natarbejde i bagerier samt unge menneskers natarbejde)
vedtoges enstemmigt med 112 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling)
vedtoges enstemmigt med 113 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Beskyttelse mod ioniserende stråling)
vedtoges enstemmigt med 113 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.